

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/574/2011/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

200/2012. (VI. 6.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ (továbbiakban: panaszos), nevében a panaszos törvényes képviselője² (továbbiakban: törvényes képviselő) által 2011. október 4-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2012. június 6-án – Dr. Kádár András Kristóf testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

Az 1996. augusztus 28-án született panaszos törvényes képviselője 2011. október 4-én elektronikus levélben fordult a Testülethez a fiával szemben 2011. szeptember 30-án fogatosított intézkedéssel szemben. A panaszos törvényes képviselője a Testület megkeresésére 2011. október 24-én postai úton aláírásával is megerősítette panaszát.

I.

1) A panaszbeadvány szerint a panaszost 2011. szeptember 30-án egy m.-i iskolából a Sz. Rendőrkapitányságra állították elő zsarolás gyanúja miatt, anélkül, hogy arról előzetesen értesítették volna a panaszost és törvényes képviselőjét. A panaszos törvényes képviselőjét nem a megfelelő telefonszámon értesítették, bár a törvényes képviselő akkor is csak délután tudott volna a rendőrségre bemenni, mivel autója nincsen, a buszok pedig igen ritkán járnak.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

² Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A panasz szerint a 2011. október 3-án reggel 10 órára szóló idézésen sem a törvényes képviselő, sem a kirendelt ügyvéd „nincs rajta”. A kihallgatásra a panaszossal tartott a törvényes képviselő is, de az ügyről a nyomozás érdekében hivatkozással tájékoztatást nem adtak. A panaszos kifogásolta a bűnügyi nyilvántartásba vételt is.

Kifogásként szerepel a panaszban az is, hogy a 2011. szeptember 30-ára kiállított igazoláson 2011. szeptember 26-a szerepel, azaz az „időpont se stimmel”.

A panaszbeadvány szerint a panaszossal az „eljáró nyomozó agresszív volt, trágárul ordított vele, megpróbálta megfélemlíteni, börtönnel fenyegette, a bilincset dobálta az asztalra”.

A panaszost 13 órakor engedték el, az intézkedés 4 órán keresztül tartott. A panaszost ezután engedték el úgy, hogy 40 kilométerre laknak Sz. várostól, azaz ha nincsen nála pénz nem is tudott volna hazamenni. (A panaszban az a költői kérdés szerepel: „Hadd kérdezzem meg, ha nincs nála pénz, hogy jön haza? Gyalogol az 55-ös úton?”)

A panaszban a törvényes képviselő előadta, hogy nehéz körülmények között él négy gyermekével, nincsen pénze ügyvédre és arra se, hogy az eljárás miatt utazgasson. Azon véleményének adott hangot végül, hogy felháborítja őt az egész eljárás, a rendőrség hozzáállása, valamint az amilyen módon a „papír munkát” végzik.

2) A panasz-kiegészítés szerint a panaszos a törvényes képviselő fia, aki 1996. augusztus 28-án született és M.-on jár szakközépiskolába, ahol 9. osztályos.

2011. szeptember 30-án a második óra elejéről kivitte az igazgató, az irodájába mentek, ahol két rendőr várta, majd a panaszost Sz. városba vitték. A panaszos törvényes képviselőjét telefonon próbálták elérni, de nem a megfelelő számon. A törvényes képviselő szerint a panaszos öccse számát hívták a rendőrök, de ő nem vette fel, mert tanórán volt, ugyancsak M.-on. A törvényes képviselő itt jegyezte meg, hogy a panaszosnak és öccsének közösen van egy aktív SIM kártyája. A panaszos öccse hívta a szünetben a törvényes képviselőt, aki csak annyit értett, hogy a panaszost kivitte az igazgató az osztályból. Megjegyezte a törvényes képviselő, hogy a határhoz közel laknak, ezért gyakran van gond a térerővel, sokszor szakadozik és szétkapcsol a vonal. Illetve hozzátette: „Egyébként sem tudtam volna mit csinálni, van egy 14 hónapos kislányom, vele vagyok GYED-en.” A törvényes képviselő nem tudta volna hova tenni kislányát, és a távolsági busszal is csak délután tudott volna Sz. városba menni.

A panaszos „kihallgatását” már a kocsiban elkezdték, bár nem mondták meg neki, hogy miről akarnak hallani. A rendőrkapitányságon is folytatták, holott a kirendelt védő még nem ért oda.

Amikor a védő megérkezett a panaszos „hivatalosan is tagadta”, hogy elkövette volna azt, amivel vádolják. A védő 12 óra körül ment el, a panaszost 13 óra körül engedték szabadon.

A törvényes képviselőnek négy gyermeke van és két fia, köztük a panaszos jár M.-ra iskolába. Ők szoktak bevásárolni iskola után, csak azért volt a panaszosnak pénzre buszra, hogy az előállítás után hazamenjen.

A törvényes képviselő 2011. szeptember 30-án délután 2 óra után tudta meg, hogy mi történt. Az előállításról szóló igazolást a Testület részére megküldeni nem tudta, mert azt az iskolába leadták.

3) A törvényes képviselő megküldött a Testület részére egy, a panaszos részére kiállított, 2011. szeptember 30-án kelt és 2011. október 3-ára szóló idézést gyanúsított részére a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 323. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő zsarolás büntettének megalapozott gyanúja miatt. Továbbított ezen túl a törvényes képviselő egy szintén 2011. szeptember 30-án kelt határozatot védő kirendeléséről.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás alaposabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatán keresztül a Sz. Rendőrkapitányság vezetőjétől, valamint megküldeni kérte az ügygel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat és konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját.

1) A rendőrség továbbította a Testület részére egy 2011. szeptember 27-én kelt jegyzőkönyvet feljelentésről, amelyben K. Cs. á.-i lakos (a továbbiakban: feljelentő) előadta, hogy feljelentést kíván tenni ismeretlen tettes ellen, aki 2011. szeptember 26-án 12 óra és 14 óra közötti időben az m.-i általános iskolában gyermekétől, őt fegyvegetve 400,- Ft-ot követelt másnapra. „Ezen cselekménnyel az ismeretlen tettes zsarolás büntettét követte el.”

A feljelentő elmondta, hogy legidősebb gyermekük, aki 2003. április 23-án született 2011. szeptember 26-án elemelt otthonról 400,- Ft-ot, amit észrevettek. Kérdőre vonták kislányukat, hogy miért tette, aki először nem akarta elmondani a történeteket, látszott rajta, hogy izgatott, „talán félt is”. Egy idő után bevallotta, hogy a megelőző napon, az iskola ebédlőjében az ebédre várakozás közben odament hozzá egy szemüveges, talán „M.” vezetéknévű srác, és azt mondta, hogy másnap vigyen az ebédlőhöz neki 400,- Ft-ot és ne szóljon a szüleinek, mert különben „megveri” őt. A kislány a történet elmesélése közben nagyon sírt.

2) A rendőrség továbbította egy 2011. szeptember 27-én kelt feljegyzést nyomozás elrendeléséről. Eszerint a Btk. 323. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő zsarolás büntettének nyomozását rendelte el M. Rendőrőrs parancsnoka.

3) A Sz. Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Nyomozó Alosztály előállítás végrehajtásáról szóló, 2011. szeptember 30-án kelt jelentése szerint a panaszost 2011. szeptember 26-án, a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. § (1) bekezdése alapján igazoltatták, valamint az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján, mint bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyt előállították. Az intézkedő r. százados és r. főtörzsrőrmester kényszerítő eszközt nem alkalmazott.

Az intézkedés alapjául szolgáló rövid esemény leírása szerint a fenti időpontban a két intézkedő rendőr megjelent M.-on, a M. F. Általános Iskolában, ahol az igazgató segítségével megtalálták a panaszost. A panaszost igazoltatták, majd közölték vele, hogy bűncselekmény gyanúja miatt kihallgatás céljából előállítják a Sz. Rendőrkapitányságra. A panaszos fiataalkorú voltára tekintettel megpróbálták értesíteni a panaszos törvényes képviselőjét. A panaszos közölte, hogy édesapja külföldön dolgozik, nagyszülei pedig nem élnek, ezért édesanyját hívják fel. A jelentésben az eljáró rendőrök rögzítették azt a szóban forgó

telefonszámot, amit több alkalommal felhívtak, azonban a hívások eredményre nem vezettek. A panaszt ezután elszállították Sz. városba, majd elhelyezték a rendőrkapitányság II. emeletén.

Az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az előállítás okáról tájékoztató és annak idejéről pedig igazolás kiadásra került.

A jelentésen kitöltetlen az előállítás indoka megszűnésének időpontja, valamint azon nem szerepel a szabadon bocsátó, vagy átadás esetén az átadó személy aláírása sem.

A parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint a panaszos igazoltatása és előállítása jogszerű és szakszerű volt, illetőleg az megfelelt az arányosság követelményének.

4) A 2011. szeptember 30-án kelt, rendőrségi előállítás időtartamáról szóló igazolás szerint a panaszos előállítása 2011. szeptember 26-án 9 órától 2011. szeptember 26-án 10 óra 50 percig tartott. Az igazolás szerint a panaszossal szemben az Rtv. 33. §-a alapján fogatosítottak személyi szabadságot korlátozó intézkedést, amelynek során a fiatalkorú előállított törvényes képviselőjének kiértesítése nem történt meg. A panaszos ezen túl úgy nyilatkozott, hogy az előállítással és a rendőri intézkedés módjával szemben panasszal nem él, valamint élelmezést nem kér. A panaszos az igazolást aláírásával látta el.

5) A rendőrség továbbította a panaszos, mint gyanúsított kihallgatásáról szóló, 2011. szeptember 30-án kelt jegyzőkönyvet. A kihallgatás 10 óra 51 perckor vette kezdetét, ahol a gyanúsított és a kihallgatást végző nyomozón kívül védő volt jelen. A jegyzőkönyv lezárására 2011. szeptember 30-án 12 óra 01 perckor került sor. A panaszos nem ismerte el a terhére rótt cselekményt.

6) A panaszossal szemben intézkedő, illetve kihallgatását lefolytató nyomozó (a továbbiakban: r. főtörzsőrmester) jelentését a következőképpen kezdte: „Leszögezni kívánom, hogy e jelentés megtétele szűk két hónap távlatából, emlékképek felidézése alapján történik részemről, amellett, hogy maximálisan visszautasítom a jelentés elkészítését szükségessé tevő megkeresésben szereplő, fegyelmi és büntetőjogi felelősségemet feszegető és feltételező állításokat és kérdéseket.”

A jelentésében a r. törzsőrmester a következő véleményének adott hangot: Dr. V. G. „r. szds. úrral együtt fogatosított rendőri intézkedésről annak idején meghatározott formai követelmények szerint készített jelentést írtam alá, mely jelentést elolvasva, álláspontom szerint abból a szükséges információk kinyerhetőek.”

A r. törzsőrmester fent nevezett r. századossal szolgálatukat teljesítették 2011. szeptember 30-án, amikor megjelentek M.-on, a M. F. Általános Iskolában, mivel tudomásuk volt arról, hogy oda jár az alapügyben zsarolás büntett bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható panaszos.

Elsődlegesen az iskola vezetésével felvéve a kapcsolatot megállapítást nyert, hogy a panaszos az iskolában tartózkodik. Ezt követően iskolai segítséggel, ügyelve arra, hogy az intézmény oktatási rendjét ne sértsék, vagy zavarják meg, a panaszt az igazgatói helyiségbe kérték, ahol az igazoltatására került sor, majd azon közlésre, hogy bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt a Sz. Rendőrkapitányságra előállítják. Ezen cselekményeknek végig szem és fültanúja volt az iskola igazgatóhelyettese.

Fentiek alapján az intézkedés, illetve az előállítás indoka az volt, hogy a panaszos bűncselekmény elkövetésével volt gyanúsítható [Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pont]. Az előállítás célja, hogy őt gyanúsítottként kihallgassák a Sz. Rendörkapitányságon. A r. főtörzsőrmester zárójelben jegyezte meg, ez a „személyi szabadságot korlátozó rendőri jelentésből világosan kitűnik”.

A jelentés szerint az iskolából történő előállítást igen fontos kriminalisztikai ok – történetesen a sértett befolyásolásának, adott esetben megfélemlítésének, bűncselekmény továbbfolytatásának veszélye – indokolta. „Tehát a nyomozás szempontjából elengedhetetlen volt az, hogy kihallgatására minél hamarabb sor kerüljön, hiszen gondoljuk csak végig: a sértett is az iskola tanulója, és így könnyen fennállhatott annak veszélye, hogy őt az elkövető befolyásolni, tovább zsarolni próbálná.” Azon testületi kérdésre, hogy a panaszost miért az iskolából állították elő, a r. főtörzsőrmestert azt válaszolta, „azért mert ott volt”. Ehhez hozzátette azt is, hogy a törvény nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely kizárná a gyanúsított oktatási intézetből történő előállítását.

A jelentésében a r. főtörzsőrmester beszámolt arról, hogy amikor a panaszost az iskolában az igazgatói irodába kísérték, a törvény által előírt módon kezdték meg az intézkedést, azaz a napszaknak megfelelően köszöntek („Jó napot kívánok!”), közölték nevüket, majd azt, hogy a Sz. Rendörkapitányság Bűnügyi Osztály nyomozói, és ezzel egy időben a szolgálati igazolványaikat felmutatva igazolták rendőri mivoltukat. Tekintettel arra, hogy a rendőrség bűnügyi szolgálati ágába tartozó rendőrök (nyomozók) ruházata polgári ruhás, így ruházatukból nem lehetett következtetni a rendőri hivatásra. Ezután közölték a panaszossal, hogy bűncselekmény megalapozott gyanúja miatt elő fogják állítani a Sz. Rendörkapitányságra gyanúsítottként történő kihallgatás céljából. A rendörkapitányság épületében sem közöltek mást a panaszossal, minthogy az alapügyben, a meghatározott bűncselekmény megalapozott gyanúja miatt gyanúsítottként kerül kihallgatásra.

Az intézkedés során végig szem előtt tartották a rendőri intézkedések során alkalmazandó, törvény által is előírt igen fontos alapelveket, mint az arányosság, differenciáltság, törvényesség, célszerűség. Az előállítás során semmilyen kényszerítő eszköz alkalmazására nem került sor, mivel azt nem tették indokoltá a körülmények. A panaszos nem tanúsított ellenállást, nem kísérelt meg szökést, sem támadást, sem önkárosítást. Tudomásul vette, megértette az előállítás tényét, annak lényegét és célját. „Ez alapján bilincs sem került elő, már amennyiben a kérdés arra irányult, hogy bilincset alkalmaztunk-e. Egyébiránt elveszett, eltulajdonított bilincsről nincs tudomásom, ami előkerülhetett volna. Ha a kérdés esetlegesen arra irányult, hogy volt-e nálunk bilincs, a válaszom az, hogy természetesen volt, sőt egyéb, a szolgálati felszerelésemet képező kényszerítő eszközök is nálunk voltak.”

Az iskolában, az igazgatói helyiségben az iskola vezetői tartózkodtak, akik tanúi voltak az igazoltatásnak, előállításnak. A panaszos iskolából való kikísérését – az iskola udvarán parkoló ún. civil jellegű szolgálati gépkocsinhoz – több iskolai diák (kb. 700 fő), illetve tanár is láthatta. A r. főtörzsőrmester jelentésében úgy fogalmazott, mivel civil ruhában, nem pedig egyenruhában voltak, így rendőri jellegük nem volt szembetűnő. A r. főtörzsőrmester emlékei szerint különösebb érdeklődést nem keltettek, nem kísérték külön figyelemmel őket, de ha így is lett volna, az sem lehetett volna az akadálya az intézkedésnek. A Testület azon kérdésére, hogy „Hányan voltak tanúi a panaszos elvezetésének?” a r. főtörzsőrmester a következőképpen reagált: „E kérdésben szereplő elvezetés fogalmat nem értem, nem ismerem, az Rtv. ilyen fogalmat nem ismer. Ha a kérdés esetlegesen arra irányul, hogy alkalmaztunk-e nevezettel szemben ún. elvezető fogást, a válaszom az, hogy nem.”

Az r. főörzsőrmester azt a tájékoztatást nyújtotta, hogy az előállítás az erről készült jelentésben *(Testület megjegyzése: a jelentésben az előállítás végső időpontja kitöltetlen, a hatóság részéről a panaszos szabadon bocsátást tanúsító aláírást a jelentés szintén nem tartalmaz)*, illetve igazolásban *(Testület megjegyzése: az igazoláson az előállítás dátumaként 2011. szeptember 26. napja szerepel)* feltüntetett ideig tartott, 2011. szeptember 30-án 9 órától 10 óra 50 percig. Ezt követően 10 óra 51 perckor megkezdődött a panaszos gyanúsítottként történő kihallgatása, amit személyesen a r. főörzsőrmester fogatosított, és ami a vonatkozó törvényeknek, szakmai előírásoknak és ajánlásoknak megfelelően történt.

A r. főörzsőrmester megjegyezte, hogy az előállításról szóló jelentésen, illetve igazoláson elírás miatt az intézkedés dátumaként szeptember 26-a „is” szerepel. Ez „természetesen nem valós”, mivel a helyes dátum 2011. szeptember 30. napja.

A panaszos előállításának ideje alatt nyomozati cselekmény nem történt. Mivel a panaszost Sz.-re kellett előállítani, így az időtartamban benne van a M.-Sz. távolság (kb. 25 km) megtétele gépjárművel. A panaszos az előállítás időtartamáról készült igazolást megkapta. Az előállító helyiségben való elhelyezésére nem került sor, így arról külön tájékoztatást nem kapott.

A kihallgatás megkezdéséig megtörtént a védő értesítése, mivel a kihallgatáson a panaszos fiatakorúsága miatt a védelem kötelező volt. Védő a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően kirendelésre került, és a kihallgatáson is jelen volt.

A fiatakorú panaszos törvényes képviselőjét (édesanyját) a r. főörzsőrmester próbálta meg több alkalommal telefonon felhívni a panaszostól kapott telefonszámon már az iskolában, az intézkedés megkezdését követően, valamint a rendőrkapitányság épületében. A r. főörzsőrmester kísérletei eredményre nem vezettek. A jelentés szerint mind az iskola, mind pedig a panaszos által megadott, az előállítási jelentésben is feltüntetett telefonszámot is felhívták, de azt nem vette fel a keresett személy, a panaszos édesanyja. A panaszos elmondta, hogy édesapja külföldön tartózkodik, nagyszülei nem élnek, így más törvényes képviselője nem volt. Az iskola vezetősége mindenestre tudomásul vette nevezett előállítását.

Fentiek alapján a gyanúsított ki hallgatáson nem volt jelen a törvényes képviselő, de a megfelelő törvényes képviselőt a védő személyében megvolt.

A panaszost az előírásoknak megfelelően tájékoztatták az eljárás menetéről, az eljárási cselekményekről, eljárásjogi helyzetéről. Mindezeket – mint minden más esetben – kulturált hangnemben közölte vele az r. főörzsőrmester, mint az ügy akkori előadója. Ugyanígy minden egyéb közlés, felszólítás kulturált hangnemben történt, mind az r. főörzsőrmester, mind pedig az r. százados részéről.

Az r. főörzsőrmester ezt követően úgy nyilatkozott, hogy az intézkedésben részt vevő r. századossal „karöltve visszautasítom a feltételezést, és az irányított kérdést – a kriminalisztikai is tiltja a választ is magában foglaló kérdés feltevését – miszerint »fenyegetőleg« léptünk volna fel” a panaszossal szemben. „A törvényben leírtak közzlése, a törvény által meghatározott joghátrányok, esetleges következmények közzlése valamint a gyanúsított jogainak, kötelességeinek ismertetése, amennyiben fenyegetésnek minősül, akkor beismerem, hogy valóban »fenyegetőleg« léptem fel, bár ez nekem munkaköri kötelezettségem.”

Az előállítás során még az iskolában közölték a panaszossal, hogy a Sz. Rendőrkapitányságra, Sz. állítják elő. Mivel törvényes képviselőjét nem érték el, így nem tudtak vele egyeztetni arról, hogy esetlegesen gépkocsival a panaszosért megy-e a rendőrségre. Mivel a panaszos ö.-i lakos, és naponta jár busszal M.-ra iskolába törvényes képviselő nélkül, így azt feltételezték, „hogy nem fog neki gondot okozni busszal hazamenni Sz.-ről Ö.-re. Ehhez rendelkezett is érvényes diákigazolvánnyal, bérlettel, valamint pénzzel, amit már a Sz.-re való induláskor egyeztettünk vele.” A panaszos – a r. főtörzsőrmester megítélése szerint emiatt – semmilyen egyéb segítséget nem igényelt a hazajutáshoz. Hozzátette azt is a r. főtörzsőrmester, nem gondolja, „hogy a gyanúsított részére biztonsági kockázatot jelentett a tömegközlekedési eszközzel történő hazajutás, hiszen emberek, közöttük fiatalok is naponta közlekednek ilyen módon”. Végül megjegyezte, hogy olyan körülmény nem merült fel, melynek következtében törvényi kötelezettségük lett volna a panaszos haza szállítása, biztonságba helyezése. A törvény pedig nem írja elő, hogy a gyanúsítottként előállított, majd kihallgatott személyeket a nyomozhatóságnak az eljárási cselekményt követően otthonába kell szállítani.

Végül a r. főtörzsőrmester azon értetlenségének adott hangot, miszerint a panaszos „ennyi idő távlatából” a Testületnél panasszal élt, hiszen az előállítás során, illetve amiatt panasszal nem élt feléjük.

6) Az intézkedésben részt vevő r. százados, kiemelt főnyomozó, a Testület megkeresésére szintén jelentést készített, amely jelentés többlet információt, illetve a r. főtörzsőrmester jelentésétől eltérő adatot nem tartalmaz. Utóbbi jelentés annyiban tér el a r. főtörzsőrmester jelentésétől, hogy az tárgyilagos, és mentes a szubjektív, helyenként szakszerűtlen és minősítést tartalmazó értékítéletektől, megjegyzésektől, illetve azt tartalmazza, hogy az előállítás indokolásánál, hogy idézés helyett a panaszos előállítása volt a célszerű, mert kihallgatására elengedhetetlen volt, hogy mihamarabb sor kerüljön, mivel a sértett szintén az iskola tanulója, így fennállt a veszélye, hogy az elkövető a sértettet befolyásolni próbálna.

III.

A panaszos által előadott sérelmek kapcsán a Testületnek mindenek előtt abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az Rtv. rendelkezései értelmében a beadvány vizsgálatára rendelkezik-e jogszabályi felhatalmazással. Ennek keretében a Testület értékelte, hogy a panaszt arra jogosult terjesztette-e elő, és hogy a rendőr magatartásának vizsgálatára a Testület hatásköre kiterjed-e.

A Testület eljárását Rtv. a IX. fejezetében, a Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”. A (3) bekezdés értelmében az (1) bekezdésben meghatározott esetekben a cselekvőképtelen személy helyett törvényes képviselője jár el, korlátozottan cselekvőképessé személy helyett törvényes képviselője vagy meghatalmazottja is eljárhat.

A konkrét esetben megállapítható, hogy a rendőri intézkedésben érintett személy, a panaszos 1996. augusztus 28-án született, vagyis a sérelmezett események idején a 14. életévét már betöltötte, a 18. évet viszont még nem. A panaszos tehát a sérelmezett események idején a

Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény értelmében korlátozottan cselekvőképesnek minősült.

Mivel az Rtv. idézett 92. §-ának (3) bekezdése kifejezetten felhatalmazza a törvényes képviselőt arra, hogy a korlátozottan cselekvőképes személy helyett a panaszeljáráásban eljárjon, a Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszt az arra jogosult személy terjesztette elő, ezért érdemi vizsgálatnak van helye.

A Testület vizsgálati jogkörét illetően utal arra, hogy a panaszbeadvány azon nyomozás, illetve büntetőeljárás lefolytatásával kapcsolatos sérelmei, mint a bűnügyi nyilvántartásba vétel, a büntetőüggyel összefüggésben a nyomozás érdekeire hivatkozással meg nem adott tájékoztatás, illetve az idézés tartalma, olyan kérdések, amely a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) hatálya alá tartoznak. A Testület ezen kifogások értékelésére nem jogosult, a Be. az eljárás egyes szakaszaiban biztosítja a megfelelő jogorvoslati lehetőségeket.

A Testület a panaszbeadvány és a fentiek alapján vizsgálat tárgyává tette a rendőri intézkedések, így a panaszos iskolájából való előállításának jogszerűségét és arányosságát jogalapjának meglétét, illetőleg a rendőri bánásmódot.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak – az intézkedés időpontjában hatályos – a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 2. § (1) bekezdéséből levezethető tisztességes eljáráshoz, az 54. § (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz, továbbá az 55. § (1) bekezdésében biztosított személyes szabadsághoz való jogát.

1) A Testület elsőként érdemben azt értékelte, hogy jogszerűen állították-e elő a panaszost iskolájából, azaz a megfelelő jogalap birtokában és az arányosság követelményének szem előtt tartásával került-e arra sor.

A rendelkezésre álló információk – így mind a panasz, illetve annak kiegészítése, mind pedig a rendőrségi dokumentumok – alapján tényként rögzíthető, hogy a panaszost egy m.-i iskolából állította elő az illetékes rendőrkapitányság bűnügyi osztály nyomozó alosztályának két nyomozója zsarolás bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt, abból a célból, hogy gyanúsítottként hallgassák ki. A rendőrség megküldte az előállítás alapjául szolgáló feljelentést, melyből az derült ki, hogy 2011. szeptember 27-én a feljelentő ismeretlen tettes ellen tett feljelentés, miszerint a 2003-ban született kislányával az iskola ebédlőjében az iskola egy tanulója azt közölte, másnapra hozzon neki 400,- Ft-ot, amiről nem tehet említést szüleinek, különben „megveri” őt. A feljelentő megjelölte a panaszos vezetéknevét azzal, hogy talán ő lehetett az. Az ügyben a feljelentés nyomán még aznap nyomozást rendeltek el.

a) Az Rtv. 33. § (1) és (2) bekezdése taxatív sorolja fel az előállítás okait, amelyek közül az előállítás végrehajtásáról szóló jelentésben az intézkedő rendőrök a panaszos előállítása indokaként a Rtv. 33. § (2) bekezdése b) pontját jelölték meg. Ezen rendelkezés értelmében a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható.

A megjelölt előállítási okkal kapcsolatban szükséges rögzíteni, hogy az Rtv. 92. § (1) bekezdése szerint a Testületnek a büntetőjogi felelősség vizsgálata nem tartozik hatáskörébe.

Egyúttal szükséges visszautalni a Testület korábbi gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – az adott cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra. Rámutat a Testület arra is, hogy az „intézkedéshez szükséges mértékű gyanú” fogalmilag kevesebbet jelent a büntetőjogi megalapozott gyanúhoz képest, ezért nem is vonja maga után minden esetben kötelező jelleggel azt, hogy azt a személyt, akit ezen előállítási ok alapján vonnak intézkedés alá, mindenképpen meg is gyanúsítsák valamilyen bűncselekmény elkövetésével.

A rendőrség tájékoztatása szerint a panaszos előállítása bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt vált indokoltá, amelynek célja az volt, hogy a panaszost gyanúsítottként hallgassák ki.

Szükséges rámutatni arra, hogy a rendőri feladatok ellátásának és az utasítások teljesítésének kötelezettségéről az Rtv. 11. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni.

Jelen esetben a panaszos előállítására egy olyan feljelentés nyomán került sor, amely ugyan ismeretlen tettes ellen tett meg a feljelentő, ugyanakkor abban megjelölte a panaszos vezetéknévét, azt hogy az iskolában 9. osztályos, valamint, hogy szemüveget visel. A feljelentés tartalma alapján a rendőrség úgy értékelte, hogy a panaszos zsarolás büntetettének elkövetésével volt gyanúsítható, ami miatt mihamarabbi kihallgatása vált szükségessé.

A Testület figyelemmel a megtett feljelentésre megállapította, hogy az Rtv. 33. § (1) bekezdés b) pontja kellő jogalapot biztosított a panaszos előállítására.

Ugyanakkor az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja szerinti előállítási ok alapján a rendőrség az érintett személyt mindössze előállíthatja, vagyis a jogszabályhely csupán a lehetőséget biztosítja az előállításhoz és az adott esetben az intézkedő rendőr diszkrecionális jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy valóban feltétlenül szükséges-e annak foganatosítása.

Azon kérdés megítéléséhez, hogy a rendőrség megalapozottan döntött-e a panaszos előállítása mellett, az Rtv. 15. §-ában előírt arányossági követelmény ad eligazítást. A rendelkezés értelmében „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”, továbbá „több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár”.

A rendőrség tájékoztatása szerint a panaszos iskolából való előállítását fontos „kriminalisztikai okok” indokolták, nevezetesen a sértett befolyásolásának, adott esetben megfélemlítésének, a bűncselekmény továbbfolytatásának veszélye. A rendőri jelentések szerint a nyomozás szempontjából „elengedhetetlen volt az, hogy a kihallgatásra minél hamarabb sor kerüljön”, hiszen a sértett ugyanazon iskola tanulója, ahova a panaszos is jár, így „könnyen fennállhatott annak a veszélye, hogy őt az elkövető befolyásolni, tovább

zsarolni próbálná”. Ezen indokolás után a jelentések a Testület kérdésére még is azt tartalmazzák, a panaszost azért az iskolából állították elő „mert ott volt”.

Tényként rögzíthető, hogy a feljelentő egy keddi napon, 2011. szeptember 27-én reggel 9 óra tájt tette meg ismeretlen tettes ellen fejejelentését, és a nyomozást még ugyanezen a napon elrendelte a rendőrség. Ezt követően 2011. szeptember 30-án került sor a panaszos iskolából való előállítására, a rendőrség tájékoztatása szerint a fent ismertetett „kriminalisztikai ok” szem előtt tartásával, illetve azért az iskolából történt mindez, mert a panaszos éppen ott tartózkodott.

A Testület nem fogadta el a rendőrség azon magyarázatát, miszerint a fenti okok miatt volt célszerű a panaszos előállítása, nem pedig idézése.

A Testület megállapítása szerint, amennyiben fennállt a rendőrség által megjelölt valamely ún. „kriminalisztikai ok” (megjegyzi a Testület, hogy a rendőri intézkedésekkel illetve büntetőeljárással kapcsolatos hatályos jogszabályok egyébként ilyen definíciót nem ismernek, vélhetően bűnmegelőzést kívánt megjelölni jelentésében a r. főörzsőrmester), ez esetben a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy azonnali előállításáról kellett volna intézkedni, még a feljelentés megtételének napján, elsődlegesen megkísérelve a panaszos előállítását otthonából végrehajtani. Amennyiben ilyen ok nem állt fenn, annyiban aránytalan sérelmet okozott a fiatalos panaszos számára a nevelő testület tagjai és különösképpen társai előtt vele szemben foganatosított előállítás, amelyet az sem enyhít, hogy a rendőrök civil ruhában és megkülönböztető jelzések nélküli gépjárművel jelentek meg, hiszen az intézkedés ténye és oka ennek ellenére azonnal az azt észlelők számára nyilvánvalóvá vált. Utóbbi esetben a megfelelő eljárás Be. 67. § (2) bekezdése alapján a panaszos idézése lett volna.

A fentiek alapján és a megismert összes körülményre tekintettel a Testület a panaszos előállítását aránytalannak, a panaszos személyi szabadságát súlyosan sértőnek ítélte meg, amely sérelem mellett indokoltnak tartotta megállapítani az előállítás módját illetően – azaz az, hogy a panaszost saját oktatási intézményéből állították elő többek szeme láttára – az intézkedés megalázó és emberi méltóságot csorbító voltát is. A Testület ezen megállapításánál azt is figyelembe vette, hogy a szóban forgó településen a lakosság lélekszámánál fogva egy ilyen esemény rövid idő alatt és viszonylag széles körben elterjed, amely az emberi méltóság fokozott sérelmével jár.

Noha az előállítás jogszerűségének hiánya minden további, az előállításból következő intézkedést jogszerűtlenné tesz, a Testület mégis indokoltnak tartotta az előállítás időtartamával, a hozzátartozó értesítésével kapcsolatos értékelést elvégezni figyelemmel arra, hogy ezen körülményeket a panaszos kifejezetten sérelmezte.

b) Az Rtv. 33. § (3) bekezdése tartalmazza az előállítás időtartamára vonatkozó rendelkezéseket. Ennek értelmében a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át lehet korlátozni. Ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja, amennyiben ez indokolt és az előállítás célja még nem valósult meg. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A rendőrség által megküldött igazolás tanúsága szerint a panaszos előállítása 9 órakor vette kezdetét, és 10 óra 50 percre tartott, a dokumentum szerint ekkor történt meg szabadon bocsátása. Ugyanakkor a gyanúsítottkénti kihallgatásról szóló jegyzőkönyv szerint 10 óra 51 perckor kezdte meg a r. főörzsőrmester a panaszos kihallgatását, ami 12 óra 01 perckor ért véget. Tehát ténylegesen csak a kihallgatást követően bocsátották szabadon a panaszost, így nyilvánvalóan helytelen az előállítás időtartamáról szóló igazoláson szereplő időpont, ahogy az az állítás is, hogy 10 óra 50 perckor szabadon bocsátották őt.

A panaszos előállítása tehát ténylegesen 12 óra 01 perckor ért véget, azaz mindösszesen 3 órán keresztül korlátozták a panaszost személyi szabadságában. A fent hivatkozott törvényhely alapján tehát jogalappal került volna sor a panaszos 3 órán keresztül tartó előállításra. Tekintettel azonban arra, hogy a Testület a jelen állásfoglalás III. rész 2) pont a) alpontjában úgy értékelte, hogy már maga a panaszos előállítása is indokolatlan és szükségtelen eszköz volt, **ezáltal az időtartam indokoltságának és az arányosságának vizsgálata nélkül megállapítható annak jogszerűtlensége is.**

Itt szükséges felhívni a figyelmet arra, hogy ugyanezen igazoláson, úgyszintén az előállítás végrehajtásáról szóló jelentésben is a panaszos előállítása dátumaként 2011. szeptember 26. napja szerepel. Ezzel kapcsolatosan az intézkedést végrehajtó nyomozók a Testület megkeresésére tekintettel elkészített jelentéseikben megjegyezték, hogy a két dokumentumon elírás miatt szerepel 2011. szeptember 26. napja. „Ez természetesen nem valós, mivel a 09. 30-i dátum a helyes.”

A Testület a helytelen dátum feltüntetése, valamint a fenti szabadon bocsátásra utaló kifejezés okán szükségesnek tartja nyomatékosan felhívni a figyelmet arra, hogy az alakítás megtartása fontos garanciális követelmény, az arra vonatkozó kötelezettség minden esetben fennáll, amely alól nincs jogszabályban rögzített kivételt biztosító rendelkezés sem. Amennyiben a rendőrség megszegi ezt az előírást, az a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog sérelmét eredményezi. Fontos érdek fűződik ahhoz, hogy a fiatalok, tanköteles panaszos előállításának napja a valóságnak megfelelően szerepeljen az igazoláson.

A Testület rámutat arra, hogy a helytelenül elkészített dokumentumok számos aggályos kérdést felvetnek akár a panasz eljárás, akár más eljárások lefolytatása során. **A panaszos számára kiadott igazolás tehát nem felelt meg a valóságnak, így minden kétség kívül megállapítható az Alkotmány 2. §-ában rögzített jogbiztonság elvéből levezethető tisztességes eljáráshoz való jog sérelme.**

Megjegyzni a Testület, hogy közokiratról lévén szó, annak készítésekor különös figyelmet kell fordítani az alaki és tartalmi feltételek meglétére.

c) A panasz szerint a törvényes képviselőt rossz telefonszámon értesítette a rendőrség.

Az Rtv. 18. § (1) bekezdése a következőket mondja ki: „A fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli. Ha a fogvatartott fiatalok vagy gondnokság alá helyezett, haladéktalanul értesíteni kell törvényes képviselőjét vagy

gondnokát.” Ezen törvényhely kötelezően előírja tehát, hogy a fiatalkorú fogvatartott törvényes képviselőjét vagy gondnokát haladéktalanul értesíteni kell.

A rendőrség arról tájékoztatta a Testületet, hogy a két nyomozó még az iskolában megkísérelte a panaszos édesanyját telefonon felkeresni, egyrészről az iskola, másrészről a panaszos által megadott – a rendőri jelentésben is megjelölt – telefonszámon. A rendőri jelentések szerint ezután a rendőrkapitányság épületében ismételt megpróbálták telefonon elérni a panaszos törvényes képviselőjét, azonban az eredményre nem vezetett.

Rögzítendő, hogy a rendőrségi iratok között nem volt fellelhető olyan irat, amelyen a rendőrség dokumentálta volna a sikertelen hívásokat. A panaszos előállításáról szóló igazoláson – amelyet aláírásával látott el – pedig a következő olvasható: „A fiatalkorú előállított törvényes képviselőjének kiértesítése nem történt meg.” Itt utal a Testület arra is, hogy 2012. május 16. napján a rendőrségi jelentésben megjelölt telefonszámot a Testület megkísérelte felhívni annak érdekében, hogy megbizonyosodjon arról, hogy a panaszos törvényes képviselője válaszol-e a hívásra vagy sem. A hívás eredményre olyan tekintetben nem vezetett, hogy arra nem a törvényes képviselő, hanem egy férfi hang adott választ, aki elmondta, hogy a törvényes képviselőt nem ismeri.

Tényként állapítható meg – még akkor is, ha azt valóban megkísérelték a nyomozók –, hogy a panaszos törvényes képviselője nem értesült a fiatalkorú panaszos előállításáról. Relevanciája annak van, hogy akár a fiatalkorú törvényes képviselője, akár a gyámhatóság értesülhetett-e a fiatalkorú mintegy három órán át tartó és a lakóhelyétől több mint 40 km-re levő előállításáról.

Az Rtv. már idézett rendelkezése fiatalkorú esetén nem az intézkedés alá vont mérlegelési jogkörébe utalja, hanem a rendőr kötelezettségévé teszi a haladéktalan értesítést. E rendelkezés célja pedig az, hogy a törvényes képviselő tudomást szerezzen a fiatalkorú hollétéről, illetve a fiatalkorú érdekében szükséges intézkedéseket és jognyilatkozatokat (nem feltétlenül csak az előállító rendőri szervnél) haladéktalanul meg tudja tenni. A konkrét esetben a helyes eljárás a gyámhatóság azonnali értesítése lett volna.

Mindezek alapján megállapítható, hogy az eljáró rendőrök nem jártak el a megfelelő gondossággal és körültekintéssel a panaszos hozzátartozója értesítése kapcsán, ezért pedig kétség kívül megállapítható a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme.

2) A panaszbeadvány szerint a panaszossal szemben „fenyegetőleg” léptek fel a rendőrök. A panasz szó szerint a következőket tartalmazza: „eljáró nyomozó agresszív volt, trágárul ordított vele, megpróbálta megfélemlíteni, börtönnel fenyegette, a bilincset dobálta az asztalra”.

E tekintetben a Testület vizsgálatának alapját az Rtv. alapelvi szintű rendelkezései [2. § (1) bekezdés, 11. § (1) bekezdés] képezték. Ezek a rendelkezések ugyan kívül esnek az Rtv. 92. § (1) bekezdésében megjelölt, az Rtv. IV., V. és VI. fejezetén, ugyanakkor azokat a Testület az eljárása során minden esetben figyelembe veszi, és értékeli. Az Rtv. 2. § (1) bekezdése értelmében „a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember

jogait”, míg a 11. § (1) bekezdés rögzíti, hogy „a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni”.

A Testületnek azt kellett tisztáznia, hogy a panaszolt szituációban az eljáró rendőr magatartása alkalmas lehetett-e a panaszos emberi méltóságának megsértésére.

Ezzel kapcsolatosan a r. főtörzsőrmester jelentésében arról számolt be, hogy az intézkedés alatt mindvégig szem előtt tartották a rendőri intézkedések során alkalmazandó, törvény által is előírt igen fontos alapelveket, mint az arányosság, differenciáltság, törvényesség, célszerűség. Az előállítás során semmilyen kényszerítő eszköz alkalmazására nem került sor, mivel azt nem tették indokolttá a körülmények. A panaszos nem tanúsított ellenállást, nem kísérelt meg szökést, sem támadást, sem önkárosítást. Tudomásul vette, megértette az előállítás tényét, annak lényegét és célját. A r. főtörzsőrmester a következőképpen folytatta: „Ez alapján bilincs sem került elő, már amennyiben a kérdés arra irányult, hogy bilincset alkalmaztunk-e. Egyébiránt elveszett, eltulajdonított bilincsről nincs tudomásom, ami előkerülhetett volna. Ha a kérdés esetlegesen arra irányult, hogy volt-e nálunk bilincs, a válaszem az, hogy természetesen volt, sőt egyéb, a szolgálati felszerelésemet képező kényszerítő eszközök is nálunk voltak.” A r. százados ezzel megegyezően szintén arról számolt be, hogy kényszerítő eszköz alkalmazására nem került sor, illetve bilincs nem került elő az intézkedés során.

A r. főtörzsőrmester továbbá előadta, hogy kulturált hangnemben adta meg a panaszosnak a szükséges tájékoztatásokat, és ugyanígy minden egyéb közlés, felszólítás kulturált hangnemben történt, mind a r. főtörzsőrmester, mind pedig a r. százados részéről.

A r. főtörzsőrmester ezt követően úgy nyilatkozott, hogy az intézkedésben részt vevő r. századosal „karöltve visszautasítom a feltételezést, és az irányított kérdést – a kriminalisztikai is tiltja a választ is magában foglaló kérdés feltevését – miszerint »fenyegetőleg« léptünk volna fel” a panaszossal szemben. „A törvényben leírtak közzételezése, a törvény által meghatározott joghátrányok, esetleges következmények közzételezése valamint a gyanúsított jogainak, kötelességeinek ismertetése, amennyiben fenyegetésnek minősül, akkor beismerem, hogy valóban »fenyegetőleg« léptem fel, bár ez nekem munkaköri kötelezettségem.”

A fentiek alapján jól látható, hogy az eljáró rendőrök határozottan cáfolták a panaszos által sérelmezett bánásmódot, amely olyan ellentmondást eredményezett, amit a Testület a rendelkezésre álló bizonyítási eszközökkel feloldani nem tudott, ezáltal pedig nem volt megállapítható a rendőri magatartás és bánásmód emberi méltóságot sértő volta.

A Testület ugyanakkor szükségesnek tartja jelen ponton nyomatékosan kifejezésre juttatni azt, hogy a rendőrség megkeresése során magából a panaszbeadvány tartalmából tud kiindulni. A Testület megkeresését és az abban foglalt egyéb kérdéseket abból a célból teszi fel, hogy egyrészt a panaszügy körülményeit minél szelesebb körben feltárja, másrészt a rendőrség álláspontját megismerje, amely nyilvánvalóan tartalmazhat a panasszal ellentétes információt, illetve cáfolatot. A rendőrség, illetve az adott ügyben eljáró rendőrök tájékoztatása, jelentései pedig a panasz eljárás eredményes lefolytatását szolgálják. A fenti okfejtésből jól látható, hogy a panasz eljárás korrekt eredményéhez nagy mértékben járul hozzá a rendőrségi iratok minősége, „milyensége”, illetve az adott ügyben eljáró rendőr közreműködése. A Testület által közérthetően és világosan megfogalmazott kérdésekre adandó – a Testület által

ugyanilyen közérthetőséggel és tárgyilagossággal elvárt – válasz biztosítéka és egyben feltétele az objektív Testületi megállapításoknak.

3) A panaszbeadvány szerint a panaszos 40 kilométerre lakik Sz.-től és, ha nem lett volna nála pénz, nem is tudott volna hazajutni. A panaszban a következő kérdés szerepel: „Hadd kérdezzem meg, ha nincs nála pénz, hogy jön haza? Gyalogol az 55-ös úton?”

A rendőri jelentések szerint előállítás során még az iskolában közölték a panaszossal, hogy a Sz. Rendőrkapitányságra, Sz.-re állítják elő. Mivel törvényes képviselőjét nem érték el, így nem tudtak vele egyeztetni arról, hogy esetlegesen gépkocsival a panaszosért mennek-e a rendőrségre. Mivel a panaszos ö.-i lakos, és naponta jár busszal M.-ra iskolába törvényes képviselő nélkül, így az eljáró rendőrök azt feltételezték, „hogy nem fog neki gondot okozni busszal hazamenni Sz.-ről Ö.-re. Ehhez rendelkezett is érvényes diákigazolvánnyal, bérlettel, valamint pénzzel, amit már a Sz.-re való induláskor egyeztettünk vele.” A panaszos – a r. főtörzsőrmester megítélése szerint emiatt – semmilyen egyéb segítséget nem igényelt a hazajutáshoz. A r. főtörzsőrmester hozzátette jelentésében azt is, hogy nem gondolja, „hogy a gyanúsított részére biztonsági kockázatot jelentett a tömegközlekedési eszközzel történő hazajutás, hiszen emberek, közöttük fiatalok is naponta közlekednek ilyen módon”. Végül megjegyezte, hogy olyan körülmény nem merült fel, melynek következtében törvényi kötelezettségük lett volna a panaszos haza szállítása, biztonságba helyezése. A törvény pedig nem írja elő, hogy a gyanúsítottként előállított, majd kihallgatott személyeket a nyomozóhatásnak az eljárási cselekményt követően otthonába kell szállítani.

A Testület leszögezi, hogy a rendőrségnek valóban nincs olyan jogszabályi kötelezettsége, mely szerint az állampolgárokat egy-egy rendőri intézkedést követően haza kell szállítaniuk, vagy akár segédkezniük kellene az állampolgárok hazajutásában. Ugyanakkor a rendőrség működésére vonatkozó jogszabályok több olyan rendelkezést is tartalmaznak, melyek a rendőrséget általános, jogvédelmi és segítségnyújtási kötelezettséggel ruházzák fel. Az Rtv. fent idézett 2. §-ának (1) bekezdése alapvetően szinten mondja ki, hogy: „A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.” Szükséges ezen túl megemlíteni a 17. § (1) bekezdésének előírását is, miszerint „a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.”

A vizsgált esetben nem vitatható objektíve azon tény, hogy sem a törvényes képviselővel, sem gyámhatósággal, ahogy az iskolával sem vette fel a kapcsolatot a rendőrség annak érdekében, hogy tájékoztatást nyújtson a panaszos szabadon bocsátásáról és útnak indításáról. A segítségnyújtási kötelezettség keretén belül a rendőrtől az elvárható minimum az lett volna – ha már a hozzátartozóval vagy a gyámhatósággal nem is vette fel a kapcsolatot –, hogy azt az oktatási intézményt, ahonnan a panaszost előállították legalább telefonon értesítse a fentiekről. **A Testület megítélése szerint – figyelemmel ezen tényre, a panaszos fiatalkorú voltára, valamint azon körülményre, hogy a rendőrség épülete és a panaszos otthona közötti távolság több 40 km – a rendőrség elmulasztotta a hazajutást illetően a megfelelő segítségben részesíteni a panaszost, ami a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét eredményezte.**

IV.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy a panaszossal szemben fogantatosított intézkedések több ponton is kifogásolhatóak voltak. A Testület arra a következtetésre jutott, hogy sértette a panaszos emberi méltóságához, a személyes szabadsághoz és a tisztességes eljáráshoz való jogát az aránytalan előállítás, illetve az előállítás során kiállított igazolás formai és tartalmi hibája, a hozzátartozó értesítése kapcsán a megfelelő gondosság és a hazaszállítással összefüggésben az elvárható segítségnyújtás elmulasztása. Alapjogsérelemet egyedül a panaszos által kifogásolt rendőri bánásmód tekintetében nem tudott megállapítani a Testület. A megállapított jogsérelemek mértéke elérte azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelemet megállapító állásfoglalását megalapozza, ezért a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése alapján – a Testület az állásfoglalást megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2012. június 6.

Dr. Juhász Imre
elnök, előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag